

**Projekto
lyginamasis variantas**

Nacionalinio oro taršos
mažinimo plano
1 priedas

**NACIONALINIO ORO TARŠOS MAŽINIMO PLANO TIKSLAI, UŽDAVINIAI, ĮGYVENDINIMO VERTINIMO KRITERIJAI IR JŲ
REIKŠMĖS**

Tikslai	Uždaviniai	Įgyvendinimo vertinimo kriterijus (-ai)	Įgyvendinimo vertinimo kriterijų reikšmės*				Įgyvendinimo vertinimo kriterijaus pasiekimo stebėseną vykdanti institucija**
			2015 2019	2020	2025	2030	
Nacionalinio oro taršos mažinimo plano tikslas – apriboti nacionaliniu mastu iš antropogeninių taršos šaltinių išmetamą sieros dioksido (toliau – SO ₂), azoto oksidų (toliau – NO _x), amoniako (toliau – NH ₃), smulkiųjų kietųjų dalelių (toliau – KD _{2,5}) ir nemetaninių lakiųjų organinių junginių (toliau – NMLOJ) kiekį, kad būtų laikomasi Aplinkos apsaugos strategijoje Lietuvai nustatytų 2020 m. tikslų ir 2030 m. tikslų, taip pat siekiant valdyti nacionaliniu mastu iš antropogeninių taršos šaltinių išmetamų kitų oro teršalų kiekį, kad nebūtų viršijamas ataskaitiniais 1990 m. išmestas kiekvieno jų kiekis.							

Tikslai	Uždaviniai	Įgyvendinimo vertinimo kriterijus (-ai)	Įgyvendinimo vertinimo kriterijų reikšmės*				Įgyvendinimo vertinimo kriterijaus pasiekimo stebėseną vykdanči institucija**
			2015 2019	2020	2025	2030	
1. Sumažinti taršą SO ₂ , NO _x , NH ₃ , KD _{2,5} ir NMLOJ, didžiausią dėmesį skiriant taršos mažinimui iš pagrindinių teršėjų	1.1. sumažinti taršą SO ₂ , didžiausią dėmesį skiriant taršos sumažinimui energetikos (naftos perdirbimo) ir pramonės viešosios elektros energijos ir šilumos gamybos sektoriuose	Išmetamo SO ₂ kiekio pokytis, palyginti su 2005 m. išmestu kiekiu, proc.	-41,4 -57,7	-55	-57,5 / -59***	-60	Aplinkos apsaugos agentūra
		Išmestas SO ₂ kiekis, kt (2005 m. – 30,9 27,54 kt)	18,2 11,66	13,9 12,39	13,1 11,70	12,36 11,01	
	1.2. sumažinti taršą NO _x , didžiausią dėmesį skiriant taršos sumažinimui transporto sektoriuje	Išmetamų NO _x kiekio pokytis, palyginti su 2005 m. išmestu kiekiu, proc.****	-8,8 -21,76	-48	-49,5	-51	Aplinkos apsaugos agentūra
		Išmestas NO _x kiekis, kt (2005 m. – 60,3 55,88 kt)****	55 43,72	31,36 29,06	30,45 28,22	29,55 27,38	
	1.3. sumažinti taršą NMLOJ, didžiausią dėmesį skiriant taršos sumažinimui naftos perdirbimo, naftos produktų saugojimo ir paskirstymo sektoriuje, namų ūkiuose.	Išmetamų NMLOJ kiekio pokytis, palyginti su 2005 m. išmestu kiekiu, proc.****	-20,9 -20,4	-32	-39,5	-47	Aplinkos apsaugos agentūra
		Išmestas NMLOJ kiekis, kt (2005 m. – 75,1 45,94 kt)****	59,4 36,55	51,07 31,24	45,44 27,79	39,75 24,35	
	1.4. sumažinti taršą NH ₃ , didžiausią dėmesį skiriant taršos sumažinimui žemės ūkio sektoriuje	Išmetamo NH ₃ kiekio pokytis, palyginti su 2005 m. išmestu kiekiu, proc.	-10,8 -4,7	-10	-10	-10	Aplinkos apsaugos agentūra
		Išmestas NH ₃ kiekis, kt (2005 m. – 32,4 35,92 kt)	28,9 34,23	29,16 32,33	29,16 32,33	29,16 32,33	

Tikslai	Uždaviniai	Įgyvendinimo vertinimo kriterijus (-ai)	Įgyvendinimo vertinimo kriterijų reikšmės*				Įgyvendinimo vertinimo kriterijaus pasiekimo stebėseną vykdanči institucija**
			2015 2019	2020	2025	2030	
	1.5. sumažinti taršą KD _{2,5} , didžiausią dėmesį skiriant taršos sumažinimui iš namų ūkių	Išmetamų KD _{2,5} kiekio pokytis, palyginti su 2005 m. išmestu kiekiu, proc.	-11,4 -37,07	-20	-28 / -41***	-36 / -45***	Aplinkos apsaugos agentūra
		Išmestas KD _{2,5} kiekis, kt (2005 m. – 20,2- 8,47 kt)	17,9 5,33	16,16 6,77	14,55 6,09	12,93 5,42	
2. Atriboti taršą sunkiaisiais metalais ir patvariaisiais organiniais teršalais, siekiant neviršyti 1990 m. išmesto kiekvieno jų kiekio, didžiausią dėmesį skiriant taršos mažinimui iš pagrindinių teršėjų	2.1. atriboti taršą sunkiaisiais metalais (kadmiu (toliau – Cd), švinu (toliau – Pb), gyvsidabriu (toliau – Hg), didžiausią dėmesį skiriant taršos sumažinimui iš namų ūkių	Išmestas Cd kiekis, t (1990 m. – 0,355 0,32 t)	0,353 0,19	<0,355 0,32			
		Išmestas Pb kiekis, t (1990 m. – 150,352 8,37 t)	4,090 2,57	<150,352 8,37			
		Išmestas Hg kiekis, t (1990 m. – 0,618 0,53 t)	0,229 0,15	<0,618 0,53			
	2.2. atriboti taršą patvariaisiais organiniais teršalais (benzo(a)pirenu, benzo(b)fluorantenu, benzo(k)fluorantenu, indeno(1,2,3-cd)pirenu, dioksinais/furanais (toliau – PCDD/F), heksachlorbenzenu), didžiausią dėmesį skiriant taršos sumažinimui iš namų ūkių	Išmestas benzo(a)pireno kiekis, t (1990 m. – 5,507 6,00 t)	3,405 3,01	<5,507 6,00			
		Išmestas benzo(b)fluoranteno kiekis, t (1990 m. – 7,333 7,10 t)	3,937 3,16	<7,333 7,10			
		Išmestas benzo(k)fluoranteno kiekis, t (1990 m. – 2,917 3,06 t)	1,522 1,44	<2,917 3,06			
		Išmestas indeno(1,2,3-cd)pireno kiekis, t (1990 m. – 2,741 2,65)	1,946 1,62	<2,741 2,65			
		Išmestas dioksinų/furanų (PCDD/F) kiekis, g I-TEQ	23,759 19,22	<28,219 27,00			

Tikslai	Uždaviniai	Įgyvendinimo vertinimo kriterijus (-ai)	Įgyvendinimo vertinimo kriterijų reikšmės*				Įgyvendinimo vertinimo kriterijaus pasiekimo stebėseną vykdanči institucija**
			2015 2019	2020	2025	2030	
		(1990 m. – 28,219 27,00 g I-TEQ)					
		Išmestas heksachlorbenzeno kiekis, kg (1990 m. – 41,131 11,03 kg)	0,364 0,41		41,131 11,03		
3. Modernizuoti aplinkos oro taršos atskaitomybės ir monitoringo sistemas, didinant jų rezultatų prieinamumą visoms suinteresuotoms šalims	3.1. padidinti išmetamų į aplinkos orą teršalų apskaitos ir prognozių kokybę, patikimumą, išsamumą ir apskaitos ataskaitų viešinimą	Aplinkos apsaugos agentūros darbuotojų, vykdančių nacionalinės į aplinkos orą išmetamo teršalų kiekio apskaitos ir prognozavimo funkcijas, skaičius, vnt.	12	52	75	75	Aplinkos apsaugos agentūra
		Lietuvių kalba parengta ir pavišinta išmetamų į aplinkos oro teršalų apskaitos ataskaitų, vnt.	0	1 (kiekvienais 2020–2030 m.)			Aplinkos apsaugos agentūra
		Atlikta mokslinių taikomųjų tyrimų, skirtų oro taršos apskaitai, oro taršos mažinimui (valdymui), oro kokybės valdymui (vertinimui, prognozavimui, gerinimui), vnt.	0	≥1	≥1	≥1	Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija
		Ūkinių veiklų, iš kurių išmetamų į aplinkos orą teršalų apskaita vykdoma naudojant TIER2 arba aukštesnio lygio (išsamesnio tikslumo) metodiką, skaičius, %	62	62	75	85	Aplinkos apsaugos agentūra

Tikslai	Uždaviniai	Įgyvendinimo vertinimo kriterijus (-ai)	Įgyvendinimo vertinimo kriterijų reikšmės*				Įgyvendinimo vertinimo kriterijaus pasiekimo stebėseną vykdanči institucija**
			2015 2019	2020	2025	2030	
		Atlikta visuomenės švietimo kampanijų dėl aplinkos oro taršos, aplinkos oro taršos šaltinių, aplinkos oro taršos poveikio oro kokybei, ekosistemoms, aplinkos oro taršos prieinamo mažinimo ir kt. susijusiomis temomis, vnt.	0	1 (kiekvienais 2020–2030 m.)			Aplinkos ministerija
				≥1	≥1	≥1	
	3.2. stiprinti aplinkos oro taršos poveikio sveikatai ir ekosistemoms stebėsenos vykdymą ir jos vertinimo rezultatų viešinimą	1979 m. Tolimųjų tarpvalstybinių oro teršalų pernašų konvencijos Tarptautinių bendradarbiavimo programų (ICP), pagal kurias vykdoma aplinkos oro taršos poveikio ekosistemoms stebėseną, skaičius, vnt.	2	2	3	5	Aplinkos apsaugos agentūra
		Parengti ir paviėšinti aplinkos oro taršos poveikio ekosistemoms vertinimo rezultatai, vnt.	0	1 (kiekvienais 2020–2030 m.)			Aplinkos apsaugos agentūra
		Įsisavintas oro taršos poveikio sveikatai vertinimo metodas	0	1 (2019–2020 m.)	-	-	Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – NVSC)
		Parengti ir suinteresuotoms institucijoms pateikti preliminarūs aplinkos oro	0	1 (2020–2021	-	-	NVSC Nacionalinis visuomenės sveikatos

Tikslai	Uždaviniai	Įgyvendinimo vertinimo kriterijus (-ai)	Įgyvendinimo vertinimo kriterijų reikšmės*				Įgyvendinimo vertinimo kriterijaus pasiekimo stebėseną vykdanči institucija**
			2015 2019	2020	2025	2030	
		taršos poveikio sveikatai vertinimo rezultatai, vnt.		m.)			centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos
		Parengti ir pavišinti aplinkos oro taršos poveikio sveikatai vertinimo rezultatai, vnt.	0	1 (kiekvienais 2020–2030 m.)			NVSC Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos
		Atlikta visuomenės švietimo kampanijų apie aplinkos oro taršos poveikį sveikatai, vnt.	0	1 (kiekvienais 2020–2030 m.)			Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija

*Ženklas „+“ rodo vertinimo kriterijaus reikšmės padidėjimą, „-“ – sumažėjimą.

** Renka informaciją apie vertinimo kriterijaus pasiekimo būklę iš institucijų, vykdančių atitinkamas Nacionalinio oro taršos mažinimo plano (toliau – Planas) įgyvendinimo priemones, ir kitų duomenų šaltinių, ją apibendrina, vertina ir teikia Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai.

*** Numatyta 2021–2030 metų nacionaliniame pažangos plane, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 9 d. nutarimu Nr. 998 „Dėl 2021–2030 metų nacionalinio pažangos plano patvirtinimo“.

**** Neįskaitomas NO_x ir NMLOJ kiekis, išmetamas iš žemės ūkio veiklos, priskiriamos pagal išmetamų į aplinkos orą teršalų 2014 m. nomenklatūros (NFR), numatytos 1979 metų Konvencijoje „Dėl tolimų atmosferos teršalų pernašų“, taršos šaltinio 3B kategorijai (mėslo tvarkymas) ir 3D kategorijai (žemės ūkio paskirties dirvožemiai). (Išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekio mažinimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. rugsėjo 25 d. įsakymu Nr. 468 „Dėl Išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekio mažinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, 8.3 papunktis)